

ארגון מנהלי בתי הספר

30 יולי 2026, ט"ז אב תשפ"ו

מכתב פומבי לשר החינוך

לכבוד שר החינוך, מר יואב קיש

"בטרם אתא הליל", כתבה רחל המשוררת, וקראה ל"מאמץ מאוחד, עקשני וער". ברוח זו אנו פונים אליך היום, מתוך תחושת אחריות עמוקה ומתוך אמונה שעדיין ניתן למנוע את המשבר ההולך ומחריף במערכת החינוך, אם נפעל יחד ובזמן.

בשבועות האחרונים מצטברת שורה של החלטות ומהלכים, שכל אחד מהם בפני עצמו מקשה על עבודת בתי הספר – אך כולם יחד יוצרים מציאות בלתי אפשרית, שהנפגעים הראשונים ממנה הם תלמידי ישראל:

- א. ביטולו הכמעט מוחלט של מוסד המחלה החלקי, והפתרון הדל שניתן בעקבות פנייתנו, אינם מאפשרים למנהלים לתת מענה גם כאשר מורה נעדר לאורך זמן בהיקף שאינו מגיע לשליש משרה. המשמעות היא פגיעה ברצף ההוראה והותרת תלמידים ללא מענה חינוכי ראוי.
- ב. הכניעה המאוחרת של המשרד בפני ארגון המורים בסוגיית שעות השהייה, אשר גוזרת על המנהלים שינויי מערכת שלמים לאחר שכבר השלימו את בניית מערכות השעות בהתאם להנחיות הרשמיות של משרד החינוך. כעת הם נדרשים לפתוח מחדש את כל המערכות, בעיצומה של חופשת הקיץ, ולשלם פעם נוספת את מחירה של החלטה שלא הם קיבלו אלא מערכת לא יציבה.
- ג. בחודשיים האחרונים מתמודדים מאות מנהלים עם קיצוץ בתקנת הכיתות הקטנות, מרכזי החינוך והמסגרות לנוער בסיכון. זוהי פגיעה ישירה דווקא בתלמידים הזקוקים למערכת יותר מכל – ועד לרגע זה לא ניתן לכך מענה.
- ד. ומעל כל אלה מרחף המחסור המחריף במורים, הפוגע במיוחד בבתי הספר היסודיים אך לא רק. מנהלים נאלצים להשקיע את מרבית זמנם בכיבוי שריפות, בגיוס נואש של כוח אדם ובהתפשרות על פתרונות שאינם מיטביים עבור התלמידים. במקרים רבים הם אף נאלצים לשמש בעצמם כמחנכי כיתות כדי שלא יישארו תלמידים ללא מחנך – ובבתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים עושים זאת אף ללא תגמול מקובל (גמול חינוך).

אין מדובר בארבע סוגיות נפרדות. מדובר במשבר אחד – תוצאה של שורת החלטות שמתקבלות ללא ראיית התמונה המלאה, בעוד שמחירן מוטל פעם אחר פעם על תלמידי ישראל באמצעות מנהלי בתי הספר, שנאלצים לשאת לבדם באחריות ובמחיר.

כבוד השר,

אף מנהל בית ספר אינו חושש מעבודה קשה. זו שליחותנו. אך שום מערכת אינה יכולה לצפות שמנהליה ימשיכו לשאת לבדם, שנה אחר שנה, השלכות של החלטות שלא הם קיבלו ושל בעיות שלא הם יצרו – כאשר מי שמשלמים את המחיר הם בסופו של דבר התלמידים.

התוצאה כבר ניכרת בשטח. מאות מנהלים נשחקים עד קצה גבול היכולת ונוטשים את התפקיד. מנהלי חינוך מצוינים, שהיינו רוצים לראות כמנהלי בתי הספר של העתיד, בוחרים שלא להיכנס לתפקיד. זהו איום ממשי על עתידה של מערכת החינוך בישראל.

עדיין לא מאוחר לתקן. לך כשר החינוך ישנה הסמכות והאחריות להתערב כעת ולמנוע פגיעה נוספת בתלמידי ישראל. לפיכך אנו קוראים לך להורות באופן מידי על:

1. השקת תכנית חירום לאומית לטיפול בסיבות המחסור במורים, ופרסום הוראות שעה שיאפשרו הגמשת נהלים לקליטת מורים שמתאימים לצרכי בתי הספר, בהתאם לשיקול דעתם של המנהלים.
2. השבת מוסד המחלה החלקי למתכונתו הקודמת, כך שיאפשר לבתי הספר להבטיח רצף לימודי גם במקרים של היעדרויות ממושכות.
3. השבת התקינה שנגרעה מהכיתות הקטנות, ממרכזי החינוך ומהמסגרות לתלמידים ולנוער בסיכון – עוד לפני פתיחת שנת הלימודים.
4. מתן מענה הולם למנהלי בתי הספר, שנאלצו לבנות מחדש את מערכות השעות בעקבות שינוי ההחלטה בנושא שעות השהייה מהבית, לאחר שפעלו בהתאם להנחיות משרד החינוך, ובכלל זה מתן ימי חופשה גמישים במהלך השנה, חלף הפגיעה הנוספת בחופשתם.

אלה אינם צעדים שנועדו להקל על מנהלי בתי הספר, אלא צעדים הכרחיים כדי להגן על תלמידי ישראל ולאפשר פתיחת שנת לימודים תקינה.

מנהלי בתי הספר היו ועודם הקו האחרון של האחריות הציבורית. גם בשנים הקשות ביותר הם לא הפנו עורף לתלמידיהם ולא ביקשו להשתחרר מאחריותם. כעת הגיעה העת שגם המדינה תיקח אחריות.

הנהגת ארגון מנהלים מבקשת למצות את הדרך של הידברות ושל פעולה מיידית. אולם אם לא יחול שינוי ממשי בימים הקרובים, לא ניתן יהיה להשלים עם המשך הפגיעה בתלמידי ישראל, במנהלי בתי הספר ובמערכת החינוך, והארגון ישקול את המשך צעדיו הציבוריים והארגוניים.

בידך ההזדמנות לבחור בדרך של אחריות, תיקון ושותפות – בטרם אתא הליל.

בכבוד רב,

הנהגת ארגון "מנהלים" – ארגון מנהלי בתי הספר בישראל